

Suentier genter han ils affons asigau sediverir e guder igl uai spel Gligon.

Heidi Oswald, nascida 1932, ha saviu raquiriar als affons d'in mingagi cumplet different da quel dad oz.

FOTOS A. BEU

Co sa quei funcziunar senza electricitad?

La scola dil marcau da Glion ha organisau in gi «senza»

■ (anr/abc) Da zambergiar drov'ins ella, per saver copiar tegls da lavur medemamein. Lu drov'ins ella per far cazzola, per scaldar, per encurir informaziuns el computer. Mo sa quei funcziunar senza electricitad en scola, nungir a casa, cun tut ils apparats? Mass ei senza? Vendergis han ils scolars dalla scola da Glion fatg l'experiencia. Ordavon eis ei da metter el clar: Igl ei stau pli sempel da realisar il project uss el temps da stad. Igl unviern havevss igl impediment giu consequenzas bia pli graviontas. Aschia han ils affons buca stuiu envidar cazzolas ed els han era buca stuiu pitor freid ellas stanzas da scola. In gi senza electricitad a ca-

sa fuss stau mender. Naven dalla da maun cu ins leva tochen la sera cu ins stezza la cazzola essan nus dependents dil current electric. Che quei ei aschia han ils affons dalla scola dil marcau experimentau vendergis vargau a caschun d'in gi da project. Finamira eis ei stau da sensibilisar els per la tematica. Ordavon han ils gronds dalla rachun- e sisavla classa mirau in film. Secapescha zacons gis ordavon, pergei mirar films drova electricitad. Il gi da project eran els preparai sin quei che savess schabegiar.

Cuschinar «senza»

Senza current electric seentessen nus sco schira. Aschia eis ei era stau plis affons

in cuntrast da bandunar il daccasa usitan e d'entrar en ina casa da scola senza electricitad. Aposta per quei gi havevan ils pedels retschiert l'incumbenza da schauder il current. Las consequenzas en scola han ils affons denton strusch sentiu. Il project ei staus cumbinaus cugl aspect pedagogic-informativ. Aschia han ils scolars era sentiu co ei savess esser «senza» a casa. Il pli graviont fuss scapescha che television, telefonin e computer funcziunassan buca. Che la mamma savess buca pli cuschniar fuss buca schi nausch – silmeins igl εμπрем munent. Il mender fuss ch'ils mieds da telecomunicaziun funcziunassan buca.

Las lecciuns en stanza da scola senza electricitad ein stadas supportablas. Igl ei sempelamein buca stau pussivel da far fotocopias ni da duvlar cola calda ell'ura da zambergiar. Auruissa eis ei nu andantamein senza. Il gi da project ha giu liug da bialaura cun temperaturas da stad. Da miezgi ein ils affons buca turnai a casa nua che tut funcziunava. Mo co preparar in genter? La grillada communabla sigl areal da fontanivas ei stau in divertiment, e tuttava buc in sforz. La bun'aura ei strada d'engrau a tut. Da macort'aura fuss turtirau bia pli cumplicau.

Avon 70 onns eri tut ater

Duront il gi da project eis ei zartegiau als scolasts – silmeins parzialreim – da sensibilisar ils affons per la imatica.

Brida Cemenisch-Loretz muossa als affons in gramofon vegl che funcziuna senza electricitad.

Contribuiu han era duas persunas attempadas da Glion che han raquiriatu co ei era pli baul cu els eran affons e manavan a scola. *Hans Lutta* e *Heidi Oswald* han raquiriatu co els eran 40 affons en ina stanza da classa e ch'els stuevan seiter en cauld igl unviern. Che mo paucas famiglias a Glion possedeivan in radio e che las matratschas havevan tar-scholas vid las qualas ils buobs fargevan fetg bugen. Matratschas havevan certs auters disavantagis. Per exempel astgavan ellas buc ir enruorn cun caulstschas ni ch'ellas stuevan frequentar la scola da lavur. Ellas empremas classas emprendevins da scriver cul greffel ed ins saveva aunc nuot da computers.

Als pigns ha Heidi Oswald dentur ater era raquiriatu ch'ins stuevi duront il temps d'utara stgrentar las finistras cun telas neras pervia d'iss aviuus cartgai cun bumbas che sgulavan suora. Fargs nuncapetivels plis affons. Lezs han era vultu saver co ins cuschnavi, schi ei devi platas electricas, pets da cazzola, televisiuns e telefons. Il pli fetg han els reagiu cu Heidi Oswald ha raquiriatu ch'ins lavavi mo inagada al meins, ch'ins mavi a scola mo dall'entschert'october tochen fin d'avrel. Ils responsabels dil project han tragiu ina buna bilanza dil gi da project. L'actiun dalla scola da Glion duess en scadin cass'udir tiel plan d'instrucziun obligatoric da minga casa da scola.

Senza electricitad san ins era cuschniar: Sil plaz a Fontanivas han ils affons asigau «cuschniar» sezs sul fiug.